

PM Rotel I (Dnr KS 2025/1017)

Nya samverkansformer, modern byggnads- och reparationsberedskap – för ökad försörjningsberedskap (SOU 2025:68)

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet
Remisstid den 31 oktober 2025

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

Klimat- och näringslivsdepartementet har remitterat utredningen *Nya samverkansformer, modern byggnads- och reparationsberedskap – för ökad försörjningsberedskap* (SOU 2025:68) till bland annat Stockholms stad för yttrande.

Utredningen har lämnat förslag inom två huvudsakliga områden; försörjningsberedskap och byggnads- och reparationsberedskap.

Inom försörjningsberedskapen föreslår utredningen tillägg i den lagstiftning som rör offentliga aktörers upphandling och som innebär att upphandlande myndigheter ska beakta försörjningsberedskapsaspekter om upphandlingens art motiverar detta. Utredningen föreslår även att nationella myndigheter ska kunna teckna försörjningsberedskapsavtal, F-avtal.

För att stärka byggnads- och reparationsberedskapen föreslår utredningen att ett antal beredskapsmyndigheter får i uppdrag att skapa förutsättningar för övriga aktörer i hela landet att uppnå en god byggnads- och reparationsberedskap. Utredningen ger även förslag om att tilldela totalt 390 årsarbetskrafter till berörda myndigheter för arbetet med byggnads- och reparationsberedskap, där Stockholms stad tilldelas två årsarbetskrafter.

Därtill föreslår utredningen att Research Institutes of Sweden AB (RISE) får ett utökat uppdrag för att kunna upprätthålla sin förmåga att verifiera och certifiera nya produkter i kris och krig.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att det är angeläget att stärka Sveriges försörjnings-, byggnads- och reparationsberedskap och ser i huvudsak positivt på utredningens förslag.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Det är viktigt att stärka Sveriges försörjnings-, byggnads- och reparationsberedskap och Stockholms stad ser i huvudsak positivt på utredningens förslag. Utredningen bygger dock på antaganden om att förslagen från *Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65)* införs fullt ut. Det är en utredning som Stockholms stad tidigare har framfört en rad invändningar mot i sitt remissyttrande, dnr KS 2024/1196. Jag vill betona att förändringar av lagstiftningen som ökar kommuners ansvar fullt ut behöver finansieras genom höjda statsbidrag.

Jag instämmer i utredningens bedömning att en välfungerande byggnads- och reparationsberedskap kommer att kräva omfattande investeringar, både på kort och lång sikt. Finansiering kan därmed behöva säkerställas genom såväl generella statsbidrag som riktade satsningar. Det är viktigt att kommunerna ges tydliga planeringsförutsättningar och god framförhållning. Det är särskilt avgörande för en stor kommun som Stockholms stad där många förmågehöjande åtgärder kräver betydande infrastrukturinvesteringar som är kostsamma och tidskrävande att genomföra. Många delar av totalförsvarets uppbyggnad framöver kommer att kräva insatser och finansiering anpassade efter lokala förutsättningar. I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stockholm den 22 oktober 2025

Karin Wanngård

Bilaga

Remiss Nya samverkansformer, modern byggnads- och reparationsberedskap – för ökad försörjningsberedskap dnr KS 2025/1017-1.2

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

Klimat- och näringslivsdepartementet har remitterat utredningen *Nya samverkansformer, modern byggnads- och reparationsberedskap – för ökad försörjningsberedskap* (SOU 2025:68) till bland annat Stockholms stad för yttrande.

Utredningen lämnar förslag inom två huvudsakliga områden; försörjningsberedskap och byggnads- och reparationsberedskap. Utredningen lämnar även förslag om ett utökat uppdrag till Research Institutes of Sweden AB (RISE) för att ytterligare höja förmågan inom försörjningsberedskapen.

Försörjningsberedskap

Utredningen konstaterar att en god försörjningsberedskap är en grundsten i totalförsvarsförmågan och att formerna för samverkan mellan offentlig och privat verksamhet behöver utvecklas. Utredningen bedömer, mot bakgrund av detta och det allvarliga säkerhetspolitiska läget att regeringen skyndsamt bör tillsätta en ny utredning som klarlägger de juridiska förutsättningarna för en försörjningsberedskapslag och lämnar förslag på hur en sådan lag kan utformas.

Utredningen bedömer att försörjningsanalyser är av central vikt för utformningen av en robust försörjningsberedskap och att det därmed bör vara en central uppgift för samtliga beredskapsmyndigheter samt berörda sektorer att genomföra sådana för sina ansvarsområden.

Utredningen lämnar förslag på tillägg i den lagstiftning som rör offentliga aktörers upphandling och som innebär att upphandlande myndigheter ska beakta försörjningsberedskapsaspekter om upphandlingens art motiverar detta.

Utredningen föreslår att en särskild form av avtal inom upphandlingsområdet, försörjningsberedskapsavtal (F-avtal), inrättas. Dessa ska tillämpas för avtal som inte omfattas av ordinarie upphandlingsregler eller av EU-rätten. Avtalen ska avse sådan verksamhet och leverans som syftar till att vid fredstida krissituationer, höjd beredskap och krig upprätthålla den försörjning av varor och tjänster som är nödvändig för att trygga befolkningens överlevnad, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna eller bidra till det militära försvarets inklusive allierade militära styrkors förmåga.

Utredningen föreslår att möjligheten att teckna F-avtal ska vara öppen för alla statliga myndigheter. Utredningen gör bedömningen att kommuner och regioner inte ska vara offentlig avtalspart i F-avtal eftersom F-avtal är avsedda att omfatta främst nationella behov av varor och tjänster, ibland med koppling till Sveriges internationella åtaganden, till skillnad från de mer lokala och regionala behoven hos kommuner och regioner. Utredningen bedömer ändå att införandet av F-avtal kan bidra till sekundära

positiva effekter för kommuner och regioner genom den allmänna förmågehöjning dessa skulle innebära.

Byggnads- och reparationsberedskap

För att stärka byggnads- och reparationsberedskapen föreslår utredningen att beredskapsmyndigheterna inom beredskapssektorn för industri, bygg och handel ges ett sektorsansvar och ett geografiskt övergripande ansvar för att skapa förutsättningar för berörda aktörer på central, regional och lokal nivå att upprätthålla en byggnads- och reparationsberedskap i hela landet. Utredningen har även utgått ifrån att kommuner och regioners ansvar är att ha en grundläggande verksamhetsförmåga inom området för att fullgöra sina författningsenliga uppgifter och upprätthålla sina samhällsviktiga verksamheter i enlighet med det förslag som lämnats i Kommuner och regioners grundläggande beredskap (SOU 2024:65). Utredningen bedömer därför inte att det är nödvändigt att kommuner och regioner tillförs ytterligare tillkommande uppgifter.

Utredningen bedömer att berörda myndigheter och kommuner behöver tillföras totalt 390 årsarbetskrafter för detta, där kommuner får en årsarbetskraft vardera, med undantag för Stockholm, Göteborg och Malmö som får två vardera. Därutöver bedömer utredningen att ytterligare resurser behöver tillföras, både på kort och lång sikt, för att uppnå verklig förmågehöjning

Utredningen föreslår vidare att regeringen ger Boverket i uppdrag att utreda behovet av personalförstärkning för upprätthållande

av förmåga inom byggnads- och reparationsberedskapen, inklusive behovet och förutsättningarna för att införa civilplikt på området.

Utökat ansvar för RISE

Utredningen föreslår att det statligt ägda bolaget RISE ska få ett utökat samhällsuppdrag. Utredningen ser att RISE har en viktig roll i att kunna säkra tillgången till samhällsviktiga varor i fredstida krissituationer och krig, genom deras uppdrag inom industriforskning samt provning och certifiering av varor. Genom att kunna upprätthålla denna förmåga även i kris eller krig ökar förmågan till omställning av produktion samt certifiering och verifiering av nya produkter, vilket är av stor vikt vid olika typer av försörjningsbrist. Utredningen föreslår även att de myndigheter som har implementerat EU-rättsliga produktregelverk som innehåller krav på CE-märkning eller annan produktmärkning ska få i uppdrag att analysera och klargöra vilka förenklingar som kan göras vid försörjningsrelaterade störningar, klargöra förutsättningar för att erhålla dispens från krav på CE-märkning eller annan produktmärkning samt planera för att ärenden om dispens kan handläggas utan dröjsmål under kris och höjd beredskap.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 28 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att det är angeläget att stärka Sveriges försörjnings-, byggnads- och reparationsberedskap och ser i huvudsak positivt på utredningens förslag. Stockholms stad har påbörjat arbetet med att identifiera kritiska produkter inom flertalet verksamheter. Delvis som ett led i uppbyggnaden av ett centralt beredskapslager och delvis genom de sektorsvisa risk- och sårbarhetsanalyser som stadens sektorsorganisation för civil beredskap genomfört. Stadsledningskontoret bedömer att dessa analyser kommer vara viktiga utgångspunkter för att stärka stadens försörjningsberedskap.

Stadsledningskontoret konstaterar att utredningen har gjort antaganden om att förslagen från Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65) införs fullt ut. Det visar på, som stadsledningskontoret tidigare påtalat, att det är nödvändigt att de bestämmelser som reglerar kommuners uppgifter i kris och krig skyndsamt omarbetas för att möta behoven i det civila försvaret idag. Stadsledningskontoret vill påminna om att Stockholms stad, i sitt remissyttrande rörande ovan nämnda utredning, har fört fram ett antal invändningar mot författningsförslaget. Stadsledningskontoret vill också framhålla vikten av att en sådan förändring i lagstiftning fullt ut finansieras genom en utökning av det generella statsbidraget.

Försörjningsberedskap

Stadsledningskontoret tillstyrker utredningens förslag om tillägg i upphandlingslagstiftningen. Stadsledningskontoret bedömer att beaktandekravet skapar den övergripande medvetenhet om beredskapsaspekter som utredningen eftersträvar, samtidigt som formuleringen lämnar utrymme nog för handlingsfrihet utifrån respektive upphandlings förutsättningar.

Stadsledningskontoret tillstyrker utredningens förslag om att införa F-avtal och delar utredningens bedömning att kommuner och regioner inte ska kunna vara officiella avtalsparter i denna typ av avtal. Detta tydliggör det ansvarsförhållande som råder i krisberedskapen och det civila försvaret; där försörjningen av förnödenheter till befolkningen i stort är en statlig angelägenhet och går utanför det uppdrag kommuner och regioner har om att upprätthålla sin samhällsviktiga och totalförsvarsviktiga verksamhet. Stadsledningskontoret vill dock poängtera vikten av god samverkan mellan nationell, regional och lokal nivå i planeringsarbetet även inom detta område. Stadsledningskontoret ser det som en helt avgörande faktor för att säkerställa en starkt nationell försörjningsberedskap som även ger effekt på den kommunala nivån och därmed också befolkningen i stort.

Byggnads- och reparationsberedskap

Stadsledningskontoret delar utredningens bedömning att en god byggnads- och reparationsberedskap kommer kräva stora investeringar både i närtid och långsiktigt, samt att medel kan behöva tillföras i form av generella statsbidrag men även genom särskilda satsningar. Stadsledningskontoret vill särskilt belysa att tydliga planeringsförutsättningar och god framförhållning är kritiska faktorer för framgång i en kommun av Stockholms storlek, då många förmågehöjningar innebär stora satsningar i infrastruktur vilket är både kostsamt och tar tid att genomföra. Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget om att tillsätta 390 årsarbetskrafter till berörda myndigheter för att möjliggöra uppbyggnaden av en god byggnads- och reparationsberedskap. Stadsledningskontoret ser försiktigt positivt på att Stockholm, Göteborg och Malmö får ytterligare en årsarbetskraft vardera utöver den årsarbetskraft samtliga kommuner får. Det är dock otydligt i utredningen vad förmågan specifikt avser och stadsledningskontoret vill också framföra att det utifrån folkmängd inte är proportionerligt. Stadsledningskontoret bedömer att fler frågor i totalförsvarets uppbyggnad kommer kräva åtgärder och finansiering utifrån lokala förutsättningar som en utveckling av det arbete som bedrivits hittills, och som i stora delar byggt på att samtliga kommuner ska ha samma förmåga. Stadsledningskontoret vill också framhålla vikten av att den kommunala räddningstjänsten får ökade resurser för att kunna delta i det förutsättningsskapande arbetet. Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget om att tillsätta en utredning om förutsättningarna för att införa civilplikt på området.

Utökat uppdrag för RISE

Stadsledningskontoret tillstyrker utredningens förslag om att ge RISE ett utökat uppdrag. Stockholms stads erfarenheter från Covid-19 pandemin bekräftar att RISE i sitt arbete med verifiering och certifiering spelar en viktig roll i den omställning av produktion som är avgörande vid en bristsituation.

Stadsledningskontoret föreslår att remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.